

**ПРАКТИКА ЗАСТОСУВАННЯ СЛІДЧИМИ ТА ПРОКУРОРАМИ ПОЛОЖЕНЬ
КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ЩОДО ІНІЦІУВАННЯ
ТА ЗДІЙСНЕННЯ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ**

**THE PRACTICE OF APPLICATION INVESTIGATORS AND PUBLIC PROSECUTORS
OF POSITIONS OF THE CODE OF CRIMINAL PROCEDURE OF UKRAINE IN RELATION
TO INITIATION AND REALIZATION OF THE SPECIAL PRE-TRIAL INVESTIGATION**

Шмаленя С.В.,
к.ю.н., старший радник юстиції, начальник
організаційно-методичного відділу управління нагляду
за додержанням законів органами,
які ведуть боротьбу з організованою злочинністю
Генеральна прокуратура України

Валентій-Гезун В.М.,
старший радник юстиції,
прокурор організаційно-методичного відділу управління нагляду
за додержанням законів органами,
які ведуть боротьбу з організованою злочинністю
Генеральна прокуратура України

У статті висвітлено окремі організаційні та правові аспекти впровадження і практичної реалізації у кримінальному процесі України процедури спеціального досудового розслідування як суттєвого засобу забезпечення принципу невідворотності покарання та захисту прав потерпілого від злочину. Наведено дані щодо стану застосування слідчими та прокурорами положень Кримінального процесуального кодексу України щодо ініціювання та здійснення спеціального досудового розслідування.

Ключові слова: заочне кримінальне провадження, спеціальне досудове розслідування, підозрюваний, ухилення від кримінальної відповідальності, розшук, клопотання, прокурор, слідчий.

В статье отражены отдельные организационные и правовые аспекты внедрения и практической реализации в криминальном процессе Украины процедуры специального досудебного расследования как существенного средства обеспечения принципа неотвратимости наказания и защиты прав потерпевшего от преступления. Приведены данные о состоянии применения следователями и прокурорами положений Криминального процессуального кодекса Украины касательно инициирования и осуществления специального досудебного расследования.

Ключевые слова: заочное уголовное производство, специальное досудебное расследование, подозреваемый, уклонение от уголовной ответственности, розыск, ходатайство, прокурор, следователь.

In the article separate organizational and legal questions are reflected in relation to introduction and practical realization in the criminal process of Ukraine of procedure of the special pre-trial investigation as a substantial method of securing of principle of inevitability of punishment and protection of rights of a victim's of a crime. The applications over given in relation to the state are brought by investigators and public prosecutors of positions of the Ukrainian Code of Criminal Procedure in relation to initiation and realization of the special pre-trial investigation.

According to the results of the research it was established what special pre-trial investigation occupies a specific niche in criminal procedure of Ukraine. The institution of special pre-trial investigation is a special procedure for realizing criminal proceedings, which provides a retreat from the usual procedure, the presence of significant differences and peculiarities in the activities of the competent authorities, which are provided at several stages of criminal procedure.

The differences in legislation regulating special pre-trial investigation is the result of differentiation of criminal procedural form through widespread evasion suspects, which are located outside Ukraine, within the territory of the antiterrorist operation or the temporarily occupied territory of Ukraine, and announced in interstate and/or international, state wanted list for intentionally not appear on a summons of the investigator, prosecutor, investigating judge, for the implementation of the principle of inevitability of punishment.

Key words: in absentia criminal proceeding, special pre-trial investigation, suspected, dodging criminal responsibility, detection, solicitor, public prosecutor, investigator.

Сучасні суспільно-політичні процеси, які останні роки відбувалися в Україні, вимагали відповідної реакції з боку судових і законодавчих органів влади, створення належних умов для реалізації завдань кримінального провадження на всій території держави та стосовно усіх осіб, які вчинили злочини.

На законодавчому рівні ці питання вирішено в процесі інтенсивної нормотворчості. Упродовж 2014–2016 років в Україні прийнято низку законодавчих актів, якими внесено кардинальні зміни до практики застосування заочної форми кримінального провадження, зокрема спеціального досудового розслідування.

На сьогоднішній день цей правовий інститут перебуває на стадії активного практичного напрацювання.

Як відомо, його введено до кримінального процесуального законодавства шляхом доповнення КПК України главою 241 «Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень» згідно Закону

України від 07 жовтня 2014 року №1689-VII, який набрав чинності з 31 жовтня 2014 року та фактично став застосовуватися з середини 2015 року.

Основною метою його запровадження є забезпечення принципу невідворотності покарання осіб, які перебувають поза межами України або на тимчасово непідконтрольній території, винних у скоєнні окремих злочинів проти основ національної і громадської безпеки [1], проти миру та безпеки людства, військові злочини.

За діючим до 2015 року законодавством можливість притягнення цих осіб до кримінальної відповідальності без встановлення місця їх знаходження та примусового доставлення до органів досудового розслідування і суду, за відсутності належних правових відносин з Російською Федерацією та в умовах проведення антитерористичної операції, була малоімовірною. Саме тому спеціальне досудове розслідування, яке дає можливість заочного засудження осіб, що переховуються від орга-

нів слідства та суду, тобто без їх участі, стало вимогою сьогодення.

Впровадження у кримінальний процес України інституту спеціального кримінального провадження можна вважати одним із засобів прискорення досудового розслідування за відсутності підозрюваного, обвинуваченого та розгляду кримінального провадження в розумні строки; підвищення ефективності правосуддя загалом; удосконалення законодавчих засад притягнення до кримінальної відповідальності осіб, які ухиляються від участі у кримінальному провадженні, у т. ч. переховуються на території іноземної держави (або в районі проведення антитерористичної операції, на тимчасово окупованій території); реалізації принципу невідворотності кримінального покарання; належного захисту публічних інтересів держави, а також інтеграції до європейських, міжнародних стандартів забезпечення правових гарантій особам, що потерпіли від злочинів [2, с. 114].

Серед позитивних результатів, яких можна досягти за рахунок здійснення спеціального кримінального провадження, також можна виділити такі, як швидке вирішення цивільного позову в разі його наявності, що дозволяє цивільному позивачу досягти деяких переваг, обумовлених зверненням з даним позовом у рамках кримінального провадження, та виключення можливості необґрунтованого впливу строків давності [3, с. 118].

Слід зазначити, що до українського законодавства інститут спеціального досудового розслідування потрапив із європейської практики.

Зокрема, можливість винесення заочного судового рішення у кримінальному провадженні передбачено низкою міжнародних документів.

Так, у Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи № 6R(87)18 щодо спрощення кримінального провадження зазначено, що держави-члени повинні розглянути та дозволити судам першої інстанції розглядати справи й ухвалювати відповідно до них рішення за відсутності обвинуваченого, принаймні щодо дрібних правопорушень, з урахуванням покарання, яке може бути накладене, та за умови, що обвинувачений був належно проінформований про дату судового засідання і про своє право на законне чи інше представництво.

Крім того, Комітетом Ради Європи 19 січня 1973 року було прийнято Резолюцію 75(11) про критерії, які регламентують здійснення провадження за відсутності обвинуваченого. У ній наголошується, що хоча присутність обвинуваченого під час судового розгляду його справи є надзвичайно важливою і з погляду його права бути вислуханим, і з погляду необхідності встановлення фактів для винесення відповідного вироку, та, зважаючи, що відступи від цього правила можливі тільки у виняткових випадках, проте можливість спрощення провадження щодо деяких злочинів невеликої тяжкості не повинна виключатись.

У цій Резолюції сформульовані мінімальні правила, які рекомендуються державам-членам до застосування в питаннях здійснення судового провадження за відсутності обвинуваченого.

Заочне провадження використовується у судовій практиці багатьох європейських країн, серед яких Великобританія, Німеччина, Франція, Данія, Болгарія, Естонія, Литва, Швейцарія та інші, досвід яких засвідчив доцільність існування такої практики та її відповідність за дотримання певної процедури європейським стандартам [4, с. 135].

Як приклад, Кримінальним процесуальним актом Англії та Уельсу 1864 року закріплено можливість як пред'явлення обвинувачення, так і судового розгляду за відсутності обвинуваченого [5, с. 290].

Згідно зі ст.ст. 232, 234, 276 КПК Німеччини, розгляд справи може здійснюватися заочно, якщо обвинуваченого було належним чином повідомлено про те, що розгляд справи може проводитись за його відсутності. У випадку здійснення

розгляду справи за відсутності обвинуваченого його інтереси повинен представляти захисник на основі відповідної письмової довіреності. Розгляд справи здійснюватиметься за відсутності обвинуваченого у випадку, коли його місцезнаходження невідоме, він перебуває за кордоном або за умови, що його участь у слуханнях є неможливою чи необґрунтованою. Особа, яка відсутня під час розгляду справи, не буде повідомлятися про хід провадження у справі.

Аналогічні положення містяться у ст. 366 КПК Швейцарії.

Отже, кримінальним процесуальним законодавством зарубіжних країн передбачено процедуру заочного кримінального провадження, що здійснюється без участі особи, підозрюваної чи обвинуваченої у вчиненні злочину, з одночасним забезпеченням їй процесуальних гарантій щодо захисту й оскарження рішень судового розгляду та органів досудового розслідування [6, с. 128].

Можливість здійснення заочного кримінального провадження підтверджують рішення Європейського суду з прав людини. Наприклад, така позиція висловлена у рішеннях у справах «Колоцца проти Італії» від 12 лютого 1985 року, «F.C.V. проти Італії» від 28 серпня 1991 року, «Т. проти Італії» від 12 жовтня 1992 року, «Пуатрімоль проти Франції» від 23 листопада 1993 року, «Кромбах проти Франції» від 13 лютого 2001 року, «Меденіца проти Швейцарії» від 14 червня 2001 року, «Шомоді проти Італії» від 18 травня 2004 року, «Да Лус Домінгеш Ферейра проти Бельгії» від 24 травня 2007 року та ін. [7, с. 263].

До речі, навіть до введення цього інституту КПК України дозволяв виконувати в Україні вироки іноземних держав, ухвалені заочно, якщо засудженому було вручено копію вироку і надано можливість його оскаржити.

Відповідно до вимог ст. 2971 КПК України, спеціальне досудове розслідування здійснюється згідно із загальними правилами досудового розслідування, передбаченими КПК України, з урахуванням положень глави 241 цього Кодексу.

За ч. 2 ст. 7 КПК України зміст та форма кримінального провадження за відсутності підозрюваного або обвинуваченого повинні відповідати загальним засадам кримінального провадження, зазначеним у частині першій цієї статті, з урахуванням особливостей, встановлених законом.

Спеціальне досудове розслідування здійснюється на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні щодо злочинів, передбачених ст. ст. 109, 110, 1102, 111, 112, 113, 114, 1141, 115, 116, 118, ч.ч. 2–5 ст. 191 (у випадку зловживання службовою особою своїм службовим становищем), ст.ст. 209, 258, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 348, 364, 3641, 365, 3652, 368, 3682, 3683, 3684, 369, 3692, 370, 379, 400, 436, 4361, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447 КК України, стосовно підозрюваного, крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності та оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук.

Слід відзначити певну складність правового регулювання цієї процедури, обумовлену різноманітністю нормативно-правових актів та їх певною неузгодженістю.

Так, з 01 лютого 2015 року до 12 травня 2016 року згідно з вимогами п. 2 Прикінцевих положень Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо невідворотності покарання осіб, які переховуються на тимчасово окупованій території України або в районі проведення антитерористичної операції» від 15 січня 2015 року № 119-VIII) тимчасово дія положень КПК України щодо здійснення спеціального досудового розслідування (ч. 5 ст. 139, ч. 2 ст. 2971, п. 4 ч. 2 ст. 2972, ч. 1 та абз. 3 ч. 3 ст. 2974, абз. 1 ч. 3 ст. 323) поширювалась на осіб, які перебували на тимчасово окупованій території України або в районі проведення антитерористичної операції та/або (тобто не обов'язково) оголошені у міждержавний та/або міжнародний розшук.

Крім того, відповідно до ст. 5 Закону України «Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції» (чинної з 01 лютого 2015 року) однією з підстав для здійснення спеціального досудового розслідування чи спеціального судового провадження визначено ухилення від явки на виклик слідчого, прокурора чи судовий виклик слідчого судді, суду (неприбуття на виклик без поважної причини більш як два рази) підозрюваним, обвинуваченим, який перебуває в районі проведення антитерористичної операції, та оголошення його в розшук.

Згідно з цією нормою, вимога про оголошення в міждержавний або міжнародний розшук не поширюється на випадки, якщо вирішується питання про застосування стосовно цих осіб спеціального кримінального провадження.

Фактично ідентичні положення містить у собі ч. 3 ст. 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (чинна з 01 лютого 2015 року) щодо підозрюваних, обвинувачених, які перебувають на тимчасово окупованій території України.

Отже, здійснення спеціального судового провадження також можливе, якщо особа, яка ухиляється від явки на виклик слідчого, прокурора чи судовий виклик слідчого судді, суду, перебуває в районі проведення антитерористичної операції або на тимчасово окупованій території України й оголошена у розшук, який здійснюється на території України за рішенням слідчого. У цьому випадку суд повинен встановити факт перебування обвинуваченого в районі проведення антитерористичної операції або на тимчасово окупованій території України й оголошення його у розшук.

Межі тимчасово окупованої території України визначені у ст. 3 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (чинної з 27 квітня 2014 року).

Перелік населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція, на теперішній час визначено Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2015 року № 1275-р.

Водночас слід зауважити, що в окремі періоди будь-який нормативно-правовий акт, яким визначався перелік населених пунктів, на території яких провадилася антитерористична операція, був відсутній, зокрема:

– з 05 листопада 2014 року до 15 квітня 2015 року – у зв'язку із зупиненням дії Розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2014 року № 1053 «Про затвердження переліку населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція» на підставі Розпорядження від 05 листопада 2014 року № 1079-р до набрання чинності ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 15 квітня 2015 року № 826/18330/14, якою залишено без змін постанову Окружного адміністративного суду міста Києва від 09 лютого 2015 року № 826/18330/14 про визнання нечинним Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05 листопада 2014 року № 1079-р;

– з 30 вересня 2015 року до 02 грудня 2015 року – у зв'язку з винесенням ухвали Вищого адміністративного суду України від 30 вересня 2015 року № К/800/19984/15 про скасування ухвали Київського апеляційного адміністративного суду від 15 квітня 2015 року № 826/18330/14 до прийняття Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2015 року № 1275-р.

А, отже, визначити межі території, на якій здійснювалася антитерористична операція, та, відповідно, встановити факт перебування підозрюваного в цьому районі у вказані періоди юридично неможливо.

Законом України від 12 травня 2016 року № 1355-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо діяльності Генеральної прокуратури України» Пере-

хідні положення КПК України було доповнено п. 201, відповідно до якого тимчасово, до 15 квітня 2017 року, спеціальне досудове розслідування здійснюється щодо окремих злочинів проти основ національної і громадської безпеки, проти миру та безпеки людства, службових та військових злочинів (за винятком ст. ст. 116, 118, 3641, 3683, 3684, 369, 3692, 370 КК України) та в порядку, визначеному ч. 2 ст. 2971 КПК України), з розширенням переліку альтернативних передумов для здійснення спеціального досудового розслідування, зокрема переховування підозрюваного чи обвинуваченого понад шість місяців від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або (необов'язково) наявність стосовно таких осіб фактичних даних, що вони перебувають за межами України, на тимчасово окупованій території України або в районі проведення антитерористичної операції.

На кінець 2016 року органами досудового розслідування, судами напрацьовано певну практику застосування спеціального досудового розслідування. Попри введення в дію цього інституту з 31 жовтня 2014 року, фактично таку процедуру уперше розпочато 23 липня 2015 року, коли Печерським районним судом міста Києва було задоволено клопотання слідчих Генеральної прокуратури України і надано дозвіл на її початок стосовно колишнього Віце-прем'єр-міністра України – Міністра охорони здоров'я України, який підозрювався у незаконному заволодінні бюджетними коштами в особливо великих розмірах за ч. 5 ст. 191 КК України [8].

На цей час таку процедуру застосовано до колишніх Президента України, голови Національного банку України, Першого віце-прем'єр-міністра, Міністра доходів і зборів України, окремих народних депутатів України, інших осіб.

Загалом у період з 01 січня 2015 року до 01 вересня 2016 року досудове розслідування здійснювалось у 338 кримінальних провадженнях стосовно 597 осіб (у т. ч. органами Національної поліції – у 37 щодо 41 особи, Служби безпеки України – у 156 щодо 168 осіб, прокуратурами регіонів – у 64 щодо 78 осіб, Генеральною прокуратурою України – у 16 щодо 240 осіб, військовими прокуратурами – у 51 щодо 53 осіб, з ознаками організованої злочинності – у 14 стосовно 17 осіб).

За результатами розслідування до суду скеровано 307 обвинувальних актів щодо 341 підозрюваного (у т. ч. органами Національної поліції – у 32 щодо 35 осіб, Служби безпеки України – у 156 щодо 168 осіб, прокуратурами регіонів – у 60 щодо 74 осіб, Генеральною прокуратурою України – у 4 щодо 5 осіб, військовими прокуратурами – у 43 щодо 44 осіб, з ознаками організованої злочинності – у 12 стосовно 15 осіб).

Судами розглянуто 16 проваджень стосовно 18 осіб із винесенням обвинувальних вироків та засудженням винних до різних видів покарання.

Заслугує на увагу досвід застосування положень глави 241 КПК України та ст. 5 Закону України «Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції» прокуратурою Донецької області, якою на підставі ухвали слідчого судді отримано дозвіл на здійснення спеціального досудового розслідування у кримінальному провадженні за підозрою 3 колишніх працівників Горлівського та Дебальцівського МВ ГУ МВС України в Донецькій області у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 2583 КК України, які у період травня–липня 2014 року спільно з нествановленими учасниками терористичної організації «Донецька народна республіка», будучи озброєними автоматичною вогнепальною зброєю, здійснювали чергування на блокпосту, збудованому учасниками зазначеної терористичної організації, де проводили незаконні огляди транспортних засобів, перевірку документів їх пасажирів та вантаж, чим сприяли встановленню на території міста Дебальцеве

Донецької області влади вказаної терористичної організації та здійсненню нею злочинної діяльності і досягненню своїх злочинних цілей.

Вироком Конституційного міськрайонного суду Донецької області від 21 червня 2016 року зазначених осіб визнано винними за ч. 1 ст. 2583 КК України та призначено покарання у виді 9 років позбавлення волі із позбавленням спеціальних звань та права обіймати посади у правоохоронних органах строком на 3 роки [9].

Виходячи з аналізу судової практики застосування норм законодавства, яким регламентовано порядок ініціювання та здійснення спеціального досудового розслідування (вимог глави 241 КПК України та відповідних норм ст. 12 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», ст. 5 Закону України «Про здійснення правосуддя та кримінального провадження у зв'язку з проведенням антитерористичної операції» та з 12 червня 2016 року – п. 201 Перехідних положень КПК України), основними підставами для відмови слідчим суддею у наданні дозволу є відсутність у матеріалах розслідування достовірних даних щодо перебування підозрюваних на території проведення антитерористичної операції, окупованій території, тимчасово не підконтрольній українській владі, за межами України, а також недостатність доказів переховування підозрюваного від органів слідства та суду безпосередньо з метою ухилення від кримінальної відповідальності.

Враховуючи відсутність узгодженої позиції судів щодо критеріїв формування позиції про достатність доказів переховування підозрюваного від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності, відповідна судова практика свідчить про доцільність застосування положень ст. 2975 КПК України щодо порядку вручення процесуальних документів підозрюваному при здійсненні спеціального досудового розслідування до моменту вирішення питання про початок його здійснення [10, с. 214].

Зазначений порядок доцільно застосовувати і за умови, якщо особі не було оголошено повідомлення про підозру.

У такому випадку з метою її належного повідомлення про виклик надається оголошення у виданнях відповідно до Переліку друкованих засобів масової інформації загальнодержавної та місцевої сфери розповсюдження, в яких у 2016 році розміщуються оголошення про виклик до суду відповідача, третіх осіб, свідків, місце фактичного проживання (перебування) яких невідоме, повістки про виклик підозрюваного, обвинуваченого та інформація про процесуальні документи [11, с. 115].

Так, у ухвалі Вінницького міського суду Вінницької області від 23 лютого 2016 року у справі № 127/2750/16к про надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування встановлено, що підозрюваний, щодо якого розглядалось клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування, був неодноразово повідомлений про необхідність прибуття до військової прокуратури Вінницького гарнізону для проведення слідчих дій, зокрема шляхом публікації повідомлення про виклик у друкованому виданні «Урядовий кур'єр» та на офіційному сайті військової прокуратури Центрального регіону України [12].

Аналогічний спосіб підтвердження факту переховування підозрюваного від органів слідства застосовано Головним слідчим управлінням Служби безпеки України у кримінальному провадженні за ч. 1 ст. 2583, ч. 1 ст. 263 КК України, яким у номерах газети «Урядовий кур'єр» двічі опубліковані повідомлення про виклик зазначеної особи, що стало підставою для задоволення 20 вересня 2016 року апеляційним судом міста Києва апеляційної скарги прокурора на ухвалу слідчого судді Шевченківського районного суду міста Києва від 20 червня 2016 року, її скасування та надання дозволу на здійснення спеціального досудового розслідування у вказаному провадженні [13].

На завершення необхідно підкреслити, що запровадження спеціального досудового розслідування за умови точного дотримання положень ратифікованих Верховною Радою України міжнародних договорів та вимог КПК України сприятиме реалізації принципу невідворотності покарання, скороченню строків кримінального провадження, забезпеченню прав потерпілих від злочину.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексу України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки та корупційні злочини» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=51914
2. Озерський І. Скасування заочного провадження в кримінальному процесі України як передумова суттєвого погіршення прав та законних інтересів потерпілої особи від правопорушення / І. Озерський // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2014. – Вип. 24. – Т. 4. – С. 111–115.
3. Нагорнюк-Данилюк О. Поняття, сутність і значення інституту спеціального провадження в кримінальному процесі України / О. Нагорнюк-Данилюк // Право і безпека. – 2015. – № 2. – С. 113–120.
4. Азаров Ю. Чи доцільне запровадження процедури спеціального досудового провадження та спеціального судочинства в Україні / Ю. Азаров, М. Климчук // Юридична наука. – 2014. – № 12. – С. 134–140.
5. Татаров О. Зарубіжний досвід спеціального кримінального провадження / О. Татаров, О. Нагорнюк-Данилюк // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2016. – № 1. – С. 288–301.
6. Татаров О. Заочне провадження в кримінальному судочинстві України : проблеми та перспективи реалізації / О. Татаров // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – 2014. – Вип. 29-2. – Т. 2. – С. 125–130.
7. Нагорнюк-Данилюк О. Підстави спеціального судового провадження в кримінальному процесі України / О. Нагорнюк-Данилюк // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична. – 2016. – Вип. 2. – С. 361–371.
8. Ухвала слідчого судді Печерського районного суду міста Києва від 23 липня 2015 року № 47936926 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/47936926#>
9. Вирок Конституційного міськрайонного суду Донецької області від 21 червня 2016 року № 58414735 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/58414735>
10. Смелянов В. Окремі аспекти вирішення питання щодо початку здійснення спеціального досудового розслідування / В. Смелянов // Право і суспільство. – 2016. – № 3. – Ч. 2. – С. 211–215.
11. Корякін Р. Актуальні проблеми спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень / Р. Корякін, М. Яковенко // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка. – 2016. – Вип. 2. – С. 111–118.
12. Ухвала слідчого судді Вінницького міського суду Вінницької області від 23 лютого 2016 року № 56128061 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/56128061>
13. Ухвала апеляційного суду міста Києва від 20 вересня 2016 року у справі № 111-cc/796/2595/2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua>